

Studijní obor muzeologie a kulturní dědictví na Katedře etnologie a muzeologie Filozofické fakulty Univerzity Komenského v Bratislavě

Miloš Tomandl

Samostatné studium muzeologie vzniklo na Filozofické fakultě Univerzity Komenského (FiF UK) v Bratislavě v roce 1993 jako externí doplňkové bakalářské studium pro absolventy vysokých škol. Od roku 1996 realizovala katedra etnologie a kulturní antropologie FiF UK studium muzeologie v rámci rozšířené koncepce pod názvem *Muzeológia a kultúrne dedičstvo*. Na základě příznivých výsledků z desetileté praxe byla v roce 2006 výuka muzeologie úspěšně akreditovaná pro denní formu prvního stupně studia (Bc.) a od roku 2012 rovněž pro interní dvouleté magisterské studium muzeologie (Mgr.) s právem rigorózních zkoušek (PhDr.). V roce 2013 přihlédl Akademický senát FiF UK ke strukturálním změnám ve studijní koncepci vysokoškolského pracoviště a schválil jeho nový název: *katedra etnológie a muzeológie*. Díky zakomponování pojmu *muzeologie* do názvu katedry se studium muzeologie a kulturního dědictví dostalo do širšího povědomí nejen odborné veřejnosti, ale i laických zájemců o studium oboru.

ZÁKLADNÍ PERSONÁLNÍ OBSAZENÍ OBORU MUZEOLOGIE

Interní pracovníci: doc. PhDr. Pavol Tišliar, PhD., PhDr. Jan Dolák, PhD., Mgr. Luboš Kačírek, PhD., Mgr. Dita Csütörtökyová.

Externí pracovníci: PaedDr. Tibor Díte, Mgr. Darina Hlinková, Ing. Alena Maková, PhDr. Peter Maráky, PhDr. Radoslav Ragač, PhD.

RÁMCOVÉ STUDIJNÍ PROGRAMY OBORU MUZEOLOGIE¹

Bakalářský stupeň (Bc.): muzejní a památková prezentace fondů, základy konzervování, muzeografie (aplikovaná muzeologie), evidence, dokumentace a informační systémy, dějiny muzejnictví a památkového fondu, základy teoretické muzeologie a monumentologie.

---

¹ Komplettní seznam vyučovaných předmětů studijních programů oboru je uveden v příloze textu.

Magisterský stupeň (Mgr.): základy restaurování, specializovaná muzeologie, muzejní a galerijní pedagogika, informatika, organizace a řízení kulturních institucí, výstavnictví.

Rigorózní řízení (PhDr.)

VĚDA, VÝZKUM, PUBLIKAČNÍ A ORGANIZAČNÍ ČINNOST OBORU MUZEOLOGIE A KULTURNÍ DĚDICTVÍ

Obor realizoval své programy s podporou národních grantových agentur MŠ SR (Vědecká grantová agentura, Kulturní edukativní agentura, Agentura na podporu výzkumu a vývoje) a Vzdělávací nadace Jana Husa. V druhé polovině měsíce prosince 2012 byla z iniciativy oboru uspořádána mezinárodní vědecká konference věnovaná vybraným otázkám studia kulturního dědictví v minulosti, současnosti a budoucnosti.² Od roku 2013 vydává obor muzeologie recenzovaný vědecký časopis *Muzeológia a kultúrne dedičstvo* přinášející pozoruhodné poznatky z oblasti muzeologie, muzejnictví, kulturního dědictví a reagující formou anotací, recenzí, kritik a zpráv na aktuální dění v oboru.³ V roce 2013 vyšla z iniciativy pedagogů angažovaných na katedře etnologie a muzeologie záslužná vysokoškolská učebnice *Múzeum a historické vedy*, přinášející úvod do muzeologie a podávající základní charakteristiku pomocných věd historických a vybraných aplikovaných muzejních disciplín.⁴ Od roku 2012 působí na FiF UK samostatná sekce *Studentské vědecké a odborné činnosti*, v rámci které prezentují nadějní posluchači oboru výsledky své badatelské činnosti.⁵

PŘÍLOHY

OBOR MUZEOLÓGIA A KULTÚRNE DEDIČSTVO: STUDIJNÍ PROGRAMY

Jednooborové studium, bakalářský stupeň, denní forma

Garant: doc. PhDr. Pavol Tišliar, PhD.

Povinné předměty

Úvod do muzeologie. Ochrana kulturního dědictví. Dějiny muzejnictví. Dějiny ochrany památek. Teoretická muzeologie. Teorie památkové péče. Úvod do studia historie pro muzeology. Právní normy v ochraně kulturního dědictví. Sbírkotvorná a vědeckovýzkumná činnost. Muzeologická praxe. Odborná exkurze. Pomocné vědy historické pro muzeology. Muzeografie. Dějiny vydavatelství a knižní distri-

2 *Fenomén kultúrneho dedičstva v spoločnosti: Dejiny, súčasný stav a perspektívy*, Bratislava 13.–15. 12. 2012.

3 Komplettní bibliografie časopisu *Muzeológia a kultúrne dedičstvo* je uvedena v příloze textu.

4 KAČÍREK, L. — RAGAČ, R. — TIŠLIAR, P. *Múzeum a historické vedy: Vysokoškolská učebnica*, Krakov 2013; (viz recenze D. Tvrdoňové in *Muzeológia a kultúrne dedičstvo* 2013, 2, s. 167–169).

5 Viz např. CSÜTÖRTÖKYOVÁ, D. Mezinárodní studentská vědecká odborná činnost studentů muzeologie na FiF UK v Bratislavě, *Muzeológia a kultúrne dedičstvo* 2013, 1, s. 143–150.

buce. Postupová práce. Dějiny Slovenska. Evidence, dokumentace, informační systémy. Prezentace památkového fondu. Typologie muzeí. Metodika výzkumu návštěvnosti. Seminář k závěrečné práci. Základy konzervování. Bakalářská práce.

Povinně volitelné předměty

Odborná angličtina. Odborná němčina. Dějiny kulturologických koncepcí. Metodologie kulturologie. Základy managementu. Základy komunikace. Populační teorie a populační politika. Populační myšlení a populační politiky v 19. a 20. století. Demografie rodin a domácností. Metodologický seminář pro muzeology. Historická demografie. Dějiny antické architektury. Dějiny uměleckých řemesel. Dějiny středověké architektury. Etnologie pro neetnology. Světová muzea. Heritologie. Populační vývoj Evropy. Úvod do archeologie. Dějiny umění. Historická humánní geografie Slovenska pro nehistoriky. Právo ochrany kulturního dědictví. Sociální a mediální komunikace. Základy sociologie pro nesociology. Aktuální otázky muzejnictví. Aktuální otázky ochrany památek.

Výběrové předměty

Muzeální dokumentace současnosti. Mýty a legendy v každodenním životě. Proseminář z pomocných věd historických pro muzeology. Populační vývoj Slovenska.

Státní zkoušky

Obhajoba bakalářské práce. Dějiny muzejnictví a památkové péče. Dějiny Slovenska. Teoretická a aplikovaná muzeologie a monumentologie.

Jednooborové studium, magisterský stupeň, denní forma

Garant: prof. PhDr. Miroslav Daniš, CSc.

Povinné předměty

Specializovaná muzeologie. Základy restaurování. Informatika pro muzeology. Metamuzeologie. Muzejní výstavnictví. Diplomový seminář. Odborná muzeologická praxe. Ochrana a správa kulturního dědictví. Organizace a řízení muzeí. Muzejní management a marketing. Diplomová práce. Diplomová praxe.

Povinně volitelné předměty

Muzeologická exkurze. Archivní praxe. Sociální kultura. Urbánní etnologie. Kulturní tradice a turismus. Speciální problémy sociální antropologie. Materiální kultura. Muzejní a galerijní pedagogika. Muzeum a komunikace s návštěvníky. Muzeum a senioři. Muzejní prezentace. Příprava programů pro návštěvníky. Dějiny architektonických teorií. Dějiny architektury 17. a 18. století. Dějiny architektury 19. a 20. století. Střední Evropa ve středověku. Střední Evropa v novověku. Dějiny státu a práva. Historická humánní geografie Slovenska pro nehistoriky. Historická muzea. Technická muzea. Etnografická muzea. Dějiny muzeologie. Archivní kulturní dědictví. Prezentace přírodního dědictví. Seminář z konzervování a restaurování.

Výběrové předměty

Analýza historických dokumentů. Starožitnictví. Populační vývoj Evropy. Populační vývoj Slovenska.

Státní zkoušky

Obhajoba diplomové práce. Specializovaná muzeologie a metamuzeologie. Ochrana kulturního dědictví. Organizace a řízení, marketing kulturněhistorických institucí.

VĚDECKÝ RECENZOVANÝ ČASOPIS
MUZEOLÓGIA A KULTÚRNE DEDIČSTVO:
BIBLIOGRAFIE

ŠTÚDIE

- DÍTE, T. Limity digitalizácie v ochrane kultúrneho dedičstva spravovaného múzeami, *MaKD* 2013, 2, s. 87–100.
- DOLÁK, J. Teoretická východiska muzejní prezentace, *MaKD* 2013, 1, s. 21–38.
- DROBNÝ, T. Hmotné prameny, historická paměť a veřejnost v muzejně pedagogické prezentaci novodobých dějin, *MaKD* 2013, 1, s. 49–54.
- FIALOVÁ, I. — TVRDOŇOVÁ, D. Slovenský národný archív: Vývoj právneho postavenia, funkcia a poslanie v našej spoločnosti, *MaKD* 2013, 2, s. 57–74.
- GREGOROVÁ, J. — PETRÁŠOVÁ, S. — KAČÍREK, L. Príprava podkladov pre komplexnú obnovu mestského opevnenia v Modre: Príklad spolupráce medzi FA STU a FiF UK v Bratislave, *MaKD* 2013, 2, s. 75–86.
- JANTO, J. Kultúrny a sociálny kapitál lokality ako prostriedok miestneho rozvoja, *MaKD* 2013, 1, s. 83–100.
- KIANIČKA, D. H. Zberateľské aktivity v Kremnici pred oficiálnym založením múzea v roku 1890, *MaKD* 2013, 1, s. 7–20.
- KODAJOVÁ, D. Úvahy slovenských národovcov o potrebe inštitucionalizovať zbieranie pamiatok minulosti, *MaKD* 2013, 2, s. 7–18.
- MEZEIOVÁ, A. Návšteva múzea v didaktike strednej školy: Pohľad stredoškolského učiteľa, *MaKD* 2013, 1, s. 65–74.
- OBUCHOVÁ, V. Poznanie, ochrana, prezentácia nehnuteľného kultúrneho dedičstva na príklade pamiatok Bratislavy, *MaKD* 2013, 1, s. 101–108.
- OROSOVÁ, M. Legislatívna ochrana kultúrneho dedičstva v Československej republike v rokoch 1918–1939, *MaKD* 2013, 2, s. 19–36.
- PAVLIKÁNOVÁ, M. Kontexty vzdelávania múzea: Galérie a školy, *MaKD* 2013, 1, s. 55–64.
- SCHVARC, M. „Kulturraub“ alebo záchrana kultúrneho dedičstva? *MaKD* 2013, 1, s. 75–82.
- TIŠLIAR, P. Aktivity Štátneho inšpektorátu archívov a knižníc na Slovensku pri budovaní archívnej organizácie (1919–1951), *MaKD* 2013, 2, s. 37–56.
- ZOBAČOVÁ, A. Úřední spisy jako pramen k výzkumu lidového oděvu na západní Moravě, *MaKD* 2013, 2, s. 101–115.
- ŽABKOVÁ, S. Digitalizácia kultúrneho dedičstva. Projekt: Digitálne múzeum, *MaKD* 2013, 1, s. 39–48.

ODBORNÉ ČLÁNKY Z PRAXE

- CSÜTÖRTÖKYOVÁ, D. Národopisné múzeum Sebechleby — Stará Hora si pripomína desiate výročie vzniku, *MaKD* 2013, 2, s. 147–150.
- ČÍŽ, M. Široká škála partnerov múzea na pomoc pri práci s verejnosťou, *MaKD* 2013, 1, s. 109–113.
- DENKOVÁ, Z. Praktické skúsenosti kurátora s projektom Digitálne múzeum, *MaKD* 2013, 2, s. 144–146.
- FIRCÁKOVÁ, K. Knižnica SNM — Múzea židovskej kultúry ako špecifický artefakt kultúrneho dedičstva: Budovanie a skladba jej fondu, problematika spracovania, ochrany a výskumu, *MaKD* 2013, 2, s. 116–124.
- HLINKOVÁ, D. Doprovodný edukačný program Mendelova muzea v Brně pro žáky druhého stupně základních škol a studenty nižších ročníků víceletých gymnázií, *MaKD* 2013, 2, s. 125–127.
- KŘÍŽOVÁ, A. Problematika muzejní prezentace (uměleckého) řemesla, *MaKD* 2013, 2, s. 128–134.
- NAJBERTO VÁ, A. Dětské programy v technickém muzeu v Brně na příkladu vybraných aktivit, *MaKD* 2013, 1, s. 114–119.
- TIŠLIAR, P. Bratislavská muzeológia: Minulosť, súčasnosť a perspektívy, *MaKD* 2013, 2, s. 135–143.

OSOBNOSTI KULTÚRNEHO DEDIČSTVA

DÍTE, T. Jubileum Anny Gregorovej, *MaKD* 2013, 1, s. 128–129.

FALATHOVÁ, Z. Sochár Fraňo Štefunko a jeho dielo v slovenskej kultúre, *MaKD* 2013, 2, s. 151–153.

KAČÍREK, L. Životné jubileum Štefana Mruškoviča, *MaKD* 2013, 1, s. 120–124.

TERMINOLÓGIA

LIPTAY, J. Ochrana pamiatkovej starostlivosti, *MaKD* 2013, 1, s. 128–129.

Ibid. Ak zámok, tak kedy? *MaKD* 2013, 2, s. 154.

ANOTÁCIE, RECENZIE, KRITIKY

AMBRUŠOVÁ, U. Sen o múzeu — Imrich Henszlmann a jeho príbeh: Výstava k 200. výročiu narodenia, *MaKD* 2013, 2, s. 161–164.

CSÜTÖRTÖKYOVÁ, D. Museologica Brunensia, *MaKD* 2013, 1, s. 135–137.

Ibid. „Monument Revue“: Nový časopis Pamiatkového úradu, *MaKD* 2013, 2, s. 175–176.

DÍTE, T. Výstava „Tajomstvo baníckeho kladivka a železka“, *MaKD* 2013, 2, s. 165–167.

DOLÁK, J. Nové expozície na brněnském hradě Špilberku, *MaKD* 2013, 2, s. 157–160.

Ibid. Monografie o dějinách pražského židovského muzea, *MaKD* 2013, 2, s. 172–174.

FIALOVÁ, I. Výstava „Čo ste hasiči, čo ste robili...“ *MaKD* 2013, 2, s. 155–156.

KAČÍREK, L. Desvallées, André — Mairesse, Francois (ed.). Základní muzeologické pojmy, *MaKD* 2013, 1, s. 130–131.

Ibid. Acta muselia: Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, *MaKD* 2013, 1, s. 133–135.

Ibid. Kalinayová-Bartová, Jana. Úvod do hudobnej muzeológie, *MaKD* 2013, 2, s. 176–177.

MARÁKY, P. Medzinárodný výstavný projekt „Europa Jagellonica 1386–1572“: Umenie a kultúra v strednej Európe za vlády Jagelovcov, *MaKD* 2013, 1, s. 140–143.

TIŠLIAR, P. Maráky, Peter. Múzea s celoslovenskou pôsobnosťou, *MaKD* 2013, 1, s. 131–133.

Ibid. Výstava „Taká bola Petržalka“, *MaKD* 2013, 1, s. 137–139.

Ibid. Ibid. Maráky, Peter. Regionálne múzea, *MaKD* 2013, 2, s. 170–171.

TVRDOŇOVÁ, D. Kačírek, Luboš — Ragač, Radoslav — Tišliar, Pavol. Múzeum a historické vedy: Vysokoškolská učebnica, *MaKD* 2013, 2, s. 167–169.

SPRÁVY

CSÜTÖRTÖKYOVÁ, D. — LACOVÁ, D. Medzinárodná študentská vedecká odborná činnosť študentov etnológie na FiF UK v Bratislave, *MaKD* 2013, 1, s. 143–144.

CSÜTÖRTÖKYOVÁ, D. — LACOVÁ, D. Fotoreportáž z medzinárodnej prehliadky

študentských prác z muzeológie a konferencie „Fenoméni kultúrneho dedičstva v spoločnosti“, *MaKD* 2013, 1, s. 143–150.

HORVÁTHOVÁ, M. Odborná exkurzia študentov muzeológie a etnológie do Budapešti, *MaKD* 2013, 2, s. 178–184.